

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

«СХВАЛЕНО»

на засіданні приймальної комісії
Державного університету
інфраструктури та технологій
Протокол № 5 від 31.03.2023 р.
Ректор ДУІТ

Наталія БРАЙКОВСЬКА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Київського інституту
водного транспорту імені гетьмана
Петра Конашевича-Сагайдачного
Протокол № 8 від 30.03.2023 р.
Голова вченої ради КІВТ

Олена ТИМОЩУК

ПРОГРАМА

**фахового вступного іспиту для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 053 «ПСИХОЛОГІЯ»**

освітньо-професійної програми

«ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

**на базі освітнього ступеня «БАКАЛАВР» або «МАГІСТР» (освітньо-
кваліфікаційного рівня «СПЕЦІАЛІСТ») за іншою спеціальністю**

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	3
3 ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ.....	11
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	12
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Правил прийому до Державного університету інфраструктури та технологій Університет здійснює підготовку за рівнем вищої освіти – другий (магістерський) за освітньо-професійними програмами зі скороченим або повним терміном навчання осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «БАКАЛАВР» або «МАГІСТР» за іншою спеціальністю Програма фахових випробувань зі спеціальності **053 «ПСИХОЛОГІЯ»** (далі – Програма) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, який розроблено кафедрою психології та соціально-гуманітарних дисциплін на основі освітньо-професійної програми **«ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»** галузі знань **05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»**, кваліфікація – **магістр психології**.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України та згідно Правил прийому на навчання до Державного університету інфраструктури та технологій.

Мета фахового вступного випробування – визначення рівня знань за напрямками професійної діяльності психолога та формування контингенту здобувачів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін освітньо-професійної програми «Практична психологія». Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій або електронній формі у вигляді **розв'язання тестових завдань**. До програми фахового вступного випробування увійшли завдання з: загальної психології, психології розвитку/вікової психології, соціальної психології, психодіагностики, консультативної психології/психологічного консультування.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ I. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Розвиток уявлень про предмет психології.

Предмет й об'єкт пізнання. Основні класифікації методів в психології (Рубінштейн С.Л., Пирьов Г.Д., Ананьев Б.Г.). Основні принципи психології (детермінізму, єдності свідомості та діяльності, розвитку тощо).

Тема 2. Психічна діяльність як функція роботи мозку.

Локалізація психічних функцій у корі. Етапи розвитку нервової системи та зміни в домінуванні адаптаційних форм поведінки. Структура й рівні психічної діяльності. Психіка як механізм суб'єктивного відображення об'єктивної дійсності.

Тема 3. Категорія діяльності в психології.

Структура індивідуальної діяльності людини (вектор «мотив-мета»; система дій; планування діяльності; оперативний образ продукту діяльності; процеси

прийняття рішення, сигнали зворотного зв'язку). Модель поетапного формування навички. Інтерференція й індукція навичок. Формування внутрішнього плану дії.

Тема 4. Проблема особистості в психології.

Структури особистості. Основні компоненти «Я-концепції»: образ фізичного «Я», самооцінка, рівень притягань та очікування тощо. Основні моделі структури особистості: Лазурського А.Ф., Додонова Б.І., Рубінштейна С.Л., Ананьєва Б.Г., Платонова К.К. Спрямованість особистості, її мотиваційна сфера. Основні структурні компоненти мотиваційної сфери. Структура мотиваційної сфери у диспозиційних концепціях (Ф. Лерша, А. Маслоу, Г. А. Мюррея та ін.). Теорія конфлікту: моделі конфлікту К. Левина й Міллера.

Тема 5. Специфіка процесу уваги, його природа та механізми.

Основні властивості процесу уваги (концентрація, об'єм, розподіл, стійкість, переключення, вибірковість). Класифікація видів уваги (довільна - мимовільна - післядовільна; рефлексивна - інстинктивна - вольова).

Тема 6. Загальне уявлення про відчуття та сприймання як процеси почуттєвого пізнання.

Поняття про сенсорні рецептори. Класифікації відчуттів та сприймань. Загальні властивості відчуттів та сприймань. Основні поняття сенсорної психофізики. Логарифмічний закон Фехнера. Закон Стівенса. Співвідношення почуттєвої основи й предметного змісту сприймання. Закони сприймання предмета й форми. Основні фактори, що обумовлюють групування елементів в цілісну структуру (гештальт-підхід).

Тема 7. Процеси пам'яті.

Основні характеристики мнемічних процесів (міцність, швидкість, точність, об'єм, динамічність, перешкодостійкість тощо). Процеси збереження й забування інформації (явище ремінісценсії). Крива забування Еббінгауза Г. Рівні й типи пам'яті. Інтерпретація «паралелограма розвитку» процесів запам'ятовування інформації. Трьохкомпонентна структура пам'яті (сенсорне, короткочасне та довготривале сховище інформації), характеристика основних компонентів пам'яті.

Тема 8. Мислення як психічний процес, його первинні та вторинні властивості.

Основні розумові операції. Види мислення. Основні етапи розвитку мислення в онтогенезі (концепція Виготського Л.С., Піаже Ж.). Обмеження доопераційного мислення за концепцією Ж. Піаже. Мова і мовлення – взаємозв'язок та специфіка. Основні функції мови, його структура (концепція Хомського). Основні компоненти знака (семантичний трикутник Ордена-Річардса). Зв'язок мови та мислення (припущення Сепира-Уорфа). Зв'язок мислення та мовлення. Співвідношення процесів розвитку мислення й мови в процесі філо- та онтогенезу.

Тема 9. Визначення специфіки процесу уяви, його відмінностей від інших пізнавальних процесів.

Вищий рівень уяви, основні показники його вивчення. Продукт процесу уяви - образ уяви, його характеристики. Види уяви, основні «техніки» уяви. Етапи вирішення творчих задач (концепції Уоллеса, Пономарьова Я.О., Ільєсова та ін.).

Тема 10. Емоції як форма переживання, механізм регуляції психічного стану.

Види емоційних реакцій, їх класифікація (Рубінштейна С.Л., Ільїна Є.П. та ін.). Загальні властивості емоцій (універсальність, динамічність, домінантність, адаптація, сумація тощо). Основні функції емоцій. Загальне уявлення про почуття, емоційні стани, емоційні властивості особистості.

Тема 11. Вольова регуляція поведінки.

Різні підходи до розуміння й дослідження волі (воля як процес довідного управління, як самоуправління, як процес подолання труднощів). Концепція Аха, поняття про „тенденцію, що детермінує”. Теорія контролю за дією Кулі: два модуси контролю (орієнтація на дію й орієнтація на стан). Модель «Рубікона» (Х. Хекхаузена): чотири фази дії (формування інтенції в підготовчій мотиваційній фазі; ініціювання дії: процеси преакційної вольової фази; акційна вольова фаза; постакційна мотиваційна фаза: оцінка результату дії).

Тема 12. Темперамент у структурі особистості.

Темперамент як форма інтеграції первинних індивідуальних властивостей. Класичні (гуморальні) теорії темпераменту. Типи темпераменту в історії психології. Нейродинамічний підхід до дослідження темпераменту. Основні властивості нервової системи (сила, рухливість, урівноваженість) і типи вищої нервової діяльності. Загальна характеристика властивостей темпераменту в предметній і соціальній сферах діяльності людини: ергічність, темп, пластичність, емоційність. Роль темпераменту в діяльності. Поняття індивідуального стилю діяльності. Конституціональні типології індивідуальності. Будова тіла й особливості особистості. Співвідношення типів конституції й темпераменту в класифікаціях Е. Кречмера й В. Шелдона.

Тема 13. Характер у структурі особистості.

Визначення характеру. Співвідношення темпераменту й характеру. Характер як система ставлення людини до предметного світу, інших людей, самої себе. Поняття «риса». Риса як елемент будови особистості. Структура характеру (факторний та типологічний підходи). Захисні механізми особистості, сформовані стратегії копінг-поведінки. Клінічний підхід до вивчення індивідуального характеру. Психопатія. Критерій Ганнушкіна-Кербикова. Поняття акцентуації характеру. Прихована і явна акцентуація. Опис основних типів психопатій й акцентуації характеру, їхня порівняльна характеристика. Проблема типового характеру.

Тема 14. Поняття здібностей у психології.

Визначення здібностей. Здібності як уроджена й набута властивість. Проблема успадкування й розвитку здібностей. Здібності як продукт взаємодії генетичних і середовищних факторів. Задатки як органічні передумови здібностей. Структура здібностей. Загальні й спеціальні здібності. Основні загальні здібності: навченість, інтелект, креативність. Їх функції. Поняття розумового віку й коефіцієнта інтелекту. Проблема загального (генерального) фактору здібностей. Фактори, що обумовлюють прояв, розвиток та функціонування здібностей у діяльності.

Розділ II. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ/ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Загальна характеристика психології розвитку/вікової психології.

Предмет психології розвитку/вікової психології як психологічної науки. Основні завдання психології розвитку/вікової психології. Розвиток вікової психології в історичному контексті. Методологія сучасної вікової психології. Ключові категорії сучасної вікової психології.

Тема 2. Онтогенез людини як об'єкт наукового пізнання.

Взаємозв'язок психічного і фізичного розвитку людини. Явища дозрівання, формування, становлення в контексті цього взаємозв'язку. Основні чинники психічного розвитку людини в онтогенезі. Основні закономірності психічного розвитку людини. Явища актуального рівня психічного розвитку дитини та зони її найближчого психічного розвитку. Сензитивні періоди психічного розвитку дитини та їхня роль у цьому розвитку.

Тема 3. Проблема періодизації вікового розвитку особи.

Принципи і критерії вікової періодизації психічного розвитку людини. Явище вікової кризи. Особливості вікових криз в онтогенезі людини. Соціальна ситуація як критерій вікової періодизації психічного розвитку особи. Провідний вид діяльності як критерій вікової періодизації психічного розвитку особи. Психічні новоутворення як критерій вікової періодизації психічного розвитку особи.

Тема 4. Основні психологічні концепції вікової періодизації психічного розвитку особи.

Вікова періодизація психічного розвитку особи за Д. Б. Ельконіним. Вікова періодизація психічного розвитку особи за А. В. Петровським. Явище стадій соціалізації людини за А. В. Петровським. Психосексуальні стадії розвитку особи за З. Фройдом. Вікова періодизація психічного розвитку особи за Е. Еріксоном. Явища нормальної та аномальної ліній психічного розвитку особи у його віковій періодизації за Е. Еріксоном.

Тема 5. Особливості психічного розвитку особи дошкільного та молодшого шкільного віку.

Дошкільний вік і його психологічні особливості. Фаза новонародженості як особливий період немовлячого дитинства. Особливості соціальної ситуації психічного розвитку дитини у ранньому віці онтогенезу людини. Криза третього року життя, основні її причини та поведінкові прояви. Шкільний вік: особливості розвитку психіки. Характеристика психічних новоутворень у молодшому шкільному віці.

Тема 6. Особливості психічного розвитку особи підліткового та юнацького віку.

Особливості соціальної ситуації психічного розвитку підлітка. Розвиток пізнавальних психічних процесів та інтересів підлітків. Криза підліткового віку. Соціальна ситуація розвитку в юнацькому віці. Формування статево-рольових цінностей і статево-рольового визначення у цьому віці, засвоєння і утвердження гендерних стереотипів «фемінінності» і «маскулінності». Характеристика основних психічних новоутворень юнацького віку.

Тема 7. Психологія дорослості.

Психологічні особливості дорослої людини. Проблема вікової періодизації психічного розвитку людини етапу дорослості (зрілості). Досягнення максимуму власної продуктивної самореалізації людиною у дорослому віці. Пізнавальна активність та її можливості у людини дорослого віку. Професійна, сімейна, громадянська самореалізація дорослої людини та їхній взаємозв'язок. Вікові кризи особи періоду дорослості.

Тема 8. Психологія старості.

Старіння як психофізіологічне явище. Загальна психологічна характеристика явища старості в онтогенезі людини.

Розділ III. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання.

Виникнення і розвиток соціальної психології як науки. Предмет і завдання соціальної психології. Психологічні передумови соціальної психології: психологія народів, психологія мас, теорія інстинктів соціальної поведінки. Основні теоретичні напрямки соціальної психології. Теорія соціального обміну Дж. Хоманса.

Тема 2. Методи соціально-психологічного дослідження.

Спостереження, експеримент, соціометричний метод, референтометрія, тести, контент-аналіз, опитування.

Тема 3. Соціальні феномени.

Соціальні установки. Соціальні стереотипи. Забобони і марновірства. Соціальна диференціація. Соціальний статус: головний статус, природжений і приписуваний статус, досягнутий статус. Соціальна роль. Основні характеристики соціальної ролі за Т. Парсонсом. Політична соціалізація. Економічна соціалізація особистості. Статеворольова соціалізація особистості.

Тема 4. Структура взаємодії в спілкуванні.

Типи взаємодій. Види взаємодій. Стратегії спілкування. Ефекти сприйняття людьми один одного: ефект бумеранга, ефект першого враження, ефект краю, ефект ореола, ефект первинності, ефект новизни, ефект стереотипізації.

Тема 5. Поняття та соціально-психологічні характеристики групи.

Класифікація груп. Сутність і зміст поняття «мала група». Ознаки малої групи. Класифікація малих груп: за порядком виникнення, за суспільним статусом, за безпосередністю взаємозв'язків, за рівнем розвитку. Психологічні характеристики малої групи: зміст, статус, структура соціальних ролей, система групових очікувань, групові норми, групові санкції.

Тема 6. Керівництво і лідерство у малих групах.

Особливості керівництва і лідерства у групі. Особистісна теорія лідерства (теорія рис). Ситуаційна теорія лідерства. Поведінковий підхід до проблем лідерства. Синтетична (системна) теорія лідерства. Типологія лідерства К.Левіна. Теорія стилів лідерства Дугласа Мак Грегора. Теорія стилів управління Ренсіса Лайкерта. Модель управлінської сітки (Р. Блейк і Дж. Моутон).

Тема 7. Психологія великих соціальних груп.

Поняття великих соціальних груп. Основні ознаки великих соціальних груп. Методологічні проблеми дослідження психології великих соціальних груп. Структура великих соціальних груп. Соціальні шари та соціальні класи. Структура психології класу. Психологічні особливості представників різних класів. Підхід до розуміння національної психіки у соціальній психології.

Тема 8. Комуникативний тренінг.

Методика організації та проведення комуникативного тренінгу. Значення та зміст комуникативної компетентності. Діагностика комуникативних умінь. Ефективні комуникативні техніки.

Розділ IV. ПСИХОДІАГНОСТИКА

Тема 1. Психодіагностика як наука.

Предмет та структура психодіагностики. Тест як основний інструмент психодіагностики. Поняття про “об’єктивний”, “суб’єктивний” та “проективний” підхід у прикладній психодіагностиці. Види опитувальників: біографічні, інтересів, мотивів, установок, цінностей, особистісні та типологічні. Проективні методики та “проективний” підхід у психодіагностиці. Етика психодіагностичного обстеження.

Тема 2. Вимірювання інтелекту та пізнавальних процесів.

Тест Біне-Сімона — родоначальник сучасних методів визначення рівня інтелекту. Робота психолога з конкретними тестами для визначення рівня інтелекту: Г. Айзенка, Дж. Равена. Технологія використання методики Д. Векслера у вивченні інтелекту особистості. Моделі інтелекту за Терстоуном, Гілфордом, Айзенком, Кеттеллом, Стернбергом. Особливості вимірювання інтелекту. Робота психолога з методиками діагностування особливостей пам’яті (“Впізнавання фігур”, методика визначення короткострокової пам’яті, “Оперативна пам’ять”, “Образна пам’ять” та ін.), уваги (“Коректурна проба”, “Таблиці Шульте” та ін.), логічного мислення (“Прості аналогії”, “Складні аналогії”, “Порівняння понять”, “Числові ряди”, “Виключення лишку”).

Тема 3. Особистісні опитувальники.

Поняття про риси особистості як про змінні, що фіксують інтегральну стратегію поведінки людини. Види, форми опитувальників, представлення результатів. Достовірність особистісних опитувальників і фактори, що впливають на неї. Робота з тест-опитувальником Я. Стреляу, інтерпретація, валідність та надійність отриманих даних. Характеристики особистісного опитувальника Р. Кеттелла, опитувальника Г. Айзенка, методики ММРІ, тест-опитувальника Г. Шмішека. Робота з методиками “САН”, “Шкала самооцінки” Ч. Спілбергера та Ю. Ханіна, “Шкала пошуку відчуттів” М. Цуккермана, тест конфліктності К. Томаса.

Тема 4. Проективний підхід у психодіагностиці.

Класифікація проективних методів. Види проективних методів. Методики Г. Роршаха, Г. Мюррея, С. Розенцвейга, М. Люшера та ін. Історія створення та розвитку малюнкових тестів. Внесок у малюнкове тестування Ф. Гудинаф, К. Маховер, В. Вульфа, А. Захарова. Робота психолога з тестами “Намалюй людину”, “Неіснуюча тварина”, “Будинок — дерево — людина”.

Тема 5. Психодіагностика мотивації.

Методики для вимірювання мотивів і мотивації. Діагностика мотивації досягнень. Робота з тестами, що визначають мотивацію особистості: “Тестом гумористичних фраз”, методикою оцінки рівня домагань Ф. Хоппе. Психодіагностика мотивації на підприємствах. Психодіагностика мотивації у навчанні. Психодіагностика мотивації у кар’єрі.

Тема 6. Психодіагностика міжособистісних стосунків.

Об’єкт і методи психодіагностики міжособистісних стосунків. Види методів психодіагностики міжособистісних стосунків. Класифікація методів психодіагностики міжособистісних стосунків та її обґрунтування. “Межі” застосування методів психодіагностики міжособистісних стосунків у малих і великих групах. Соціометричне дослідження міжособистісних стосунків. Робота з методиками Р. Жіля та Т. Лірі, а також проективними методиками “Моя сім’я”, “Сім’я, яку мені хотілось би мати” і тестом М. Люшера для діагностики проблем сімейного спілкування.

Тема 7. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.

Класифікація методів психодіагностики індивідуальної свідомості та самосвідомості особистості. Поняття про когнітивну дифференційованість. Метод “Репертуарних ґрат” Г. Келлі. Методи дослідження свідомості. Методи діагностики особливостей самосвідомості особистості. Робота з опитувальником самовідношення, методикою РСК Дж. Роттера, методикою САН.

Тема 8. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.

Класифікація основних методів візуальної психодіагностики, їх характеристика. Вимоги до використання методів візуальної психодіагностики в роботі практичного психолога. Прогностична цінність методів візуальної психодіагностики. Перевірка і підтвердження надійності та валідності отриманих даних у ході зіставлення з результатами традиційних психодіагностичних методик. Вплив соціально-психологічних еталонів і стереотипів на результати дослідження психологом невербальних засобів комунікації особистості. Використання даних візуальної психодіагностики для оптимізації управлінської діяльності, формування атракції у процесі знайомства і спілкування з людьми, нормалізації мікроклімату у колективі, підвищення особистісного статусу, визначення істинного смислу вчинків і висловлювань людей.

Розділ V. КОНСУЛЬТАТИВНА ПСИХОЛОГІЯ/ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 1. Предмет, мета та завдання консультативної психології.

Консультативна психологія як наукова галузь. Мета, предмет, зміст та завдання психологічного консультування. Професіональне психологічне консультування. Використання елементів психологічного консультування в різних професійних сферах. Загальні принципи психологічного консультування. Історія становлення консультативної допомоги. Особливості збору інформації про

техніки та методи психологічного консультування. Лабораторії психологічного консультування. Загальна модель психологічного консультування.

Тема 2. Напрямки психологічного консультування.

Консультування в парадигмі психоаналітичного напрямку. Консультативна діяльність в екзистенційній психології. Консультування в межах гештальтпсихології. Консультування на засадах когнітивно-біхевіорального підходу. Консультування в контексті особистісно-орієнтованого підходу. Консультативна діяльність на основі духовно-особистісного підходу.

Тема 3. Освіта та якості психолога-консультанта.

Основні положення етичного кодексу психолога-консультанта. Порівняльна характеристика професійного та непрофесійного консультанта. Якості психолога-консультанта. Значущість цілісної психологічної теорії в консультуванні. Поняття еkleктичного та системного консультування. Узагальнена теорія як база консультативної діяльності психолога. Супервізія та її призначення. Етика і відповідальність в психологічному консультуванні.

Тема 4. Поняття психологічної проблеми.

Консультативні завдання та специфіка їх постановки. Спільне та відмінне у поняття запит, скарга і проблемні ситуації клієнта. Класифікації типових запитів і скарг. Ідентифікація проблеми і консультативний анамнез. Консультативні гіпотези. Проблема психологічного діагнозу. Психологічний висновок. Фіксація результатів консультування. Психологічний прогноз.

Тема 5. Загальні питання, що пов'язані з підготовкою до психологічного консультування.

Вибір приміщення, меблі, технічне та методичне оснащення кабінету психолога. Зустріч клієнта. Забезпечення довірливого настрою. Початок бесіди з клієнтом. Консультативна бесіда. Збір інформації стосовно проблеми клієнта. Допомога у формулюванні запиту на психологічну консультацію. Фази розпитування клієнта. Гіпотези психолога. Формулювання бажаного результату. Підтримка та визначення ресурсів клієнта. Пошук альтернативних рішень. Корекційний вплив на клієнта. Завершення бесіди та контроль після психологічної консультації. Прощання з клієнтом. Причини відмови психолога від консультування. Випадки конфронтації в консультуванні.

Тема 6. Поняття консультативного альянсу.

Суть консультативного альянсу та шляхи його побудови. Активне слухання. Прийоми заохочень, переформулювань, відображення почуттів, узагальнень, фокусувань, уточнюючих питань для досягнення емпатії. Використання різних типів питань у консультуванні. Використання контент-аналізу та дискурс-аналізу для аналізу ситуаційних сценаріїв та ситуаційних моделей клієнта. Інтерпретація для стимулювання вироблення нових поглядів клієнта на власну поведінку на основі визначених раніше прихованих та мало усвідомлюваних установок і емоцій. Конфронтація як засіб звернення уваги до конкретного факту. Межі саморозкриття консультанта в роботі з клієнтом.

Тема 7. Загальні проблеми консультування.

Перелік проблем, що найчастіше зустрічаються у психологічному консультуванні. Переваги та обмеження індивідуального та групового консультування. Особливості роботи психолога, який надає психологічну допомогу у вигляді телефонного консультування. Інтернет-консультування як

вид надання психологічної допомоги клієнтам. Запити у віртуальному консультуванні. Характеристика клієнта, що звертається за допомогою до психолога через Інтернет.

Тема 8. Спеціальні проблеми консультування.

Консультування тривожних клієнтів. Консультування при реакціях страху і фобіях. Консультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів. Особливості консультування несамотійних та «мало мотивованих» клієнтів. Консультування клієнтів, що пред'являють завищені вимоги. Консультування при переживанні вини. Особливості консультування клієнтів, що плачуть. Консультування при переживанні втрати. Особливості бесіди з вмираючою людиною. Консультування істеричних особистостей. Консультування обесивних клієнтів. Консультування при параноїдальних розладах. Консультування шизоїдних осіб. Консультування асоціальних особистостей. Консультування залежних клієнтів. Консультування клієнтів з психосоматичними порушеннями. Консультування клієнтів з депресією і суїцидальними намірами.

3 ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

1. На I етапі розвитку психологія розглядалася як:

- а) наука про психічні факти, закономірності, механізми;
- б) наука про свідомість;
- в) наука про поведінку;
- г) **наука про душу.**

2. Хто вперше створив психологічну лабораторію?

- а) В. Бехтерєв;
- б) Дж. Морено;
- в) І. Павлов;
- г) **В. Вундт.**

3. Основною ідеєю теорії рекапітуляції є:

- а) розвиток людини являє собою лише кількісний процес наслідання, тобто поступове накопичення навичок;
- б) **відносно до ембріогенезу, онтогенез є коротким і швидким повторенням філогенезу;**
- в) життя людини принципово не відрізняється від життя інших тварин і є ланцюгом інстинктивно детермінованих форм поведінки;
- г) фактор біологічного і соціального однаковою мірою значущі для психічного розвитку дитини.

4. Провідними потребами немовляти є:

- а) потреба в безпеці;
- б) потреба у спілкуванні;
- в) фізіологічні потреби;
- г) **усі зазначені вище потреби є провідними.**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплект тестових завдань містить варіанти по 50 завдань кожен.

Правильно виконане тестове завдання оцінюється у 4 бали.

Загальна кількість тестових балів – 200.

Відповідність рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах		Пояснення	
100- 200	180-200	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	Вступне випробування складено
	150-179	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	
	120-149	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовольняє мінімальним критеріям)	
0-99		Вступне випробування не складено	

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Бушуєва Т.В. Психодіагностика. Київ; Ніжин: Лисенко М.М., 2016. 503 с.
2. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування: навч. посіб. для студентів ф-тів психології з дисципліни «Основи індивідуального консультування». Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. психодіагностики та клін. психології. Київ: Ніка-Центр, 2019. 399 с.
3. Мельничук О. Б. Психологічна діагностика: навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія». Київ: Каравела, 2017. 315 с.
4. Нікітчук У. І. Психологічне тестування: навч.-метод. посіб. до курсу «Психодіагностика» для студентів спец. «Психологія» ф-ту політ.-інформ. менеджменту Острого: Вид-во Нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2015. 119 с.
5. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібник 2-е вид. Київ: Каравела, 2019. 280 с.
6. Дубініна К.В. Вікова психологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ф-т педагогіки і психології, Каф. психології і педагогіки. - Київ: Слово, 2017. 175 с.
7. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
8. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

9. Кальницька Ю.С. Соціальна психологія в Україні. Друга половина XIX-початок XX століття: навч. посіб. (хрестоматія) / Юлія Кальницька; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 264 с.

10. Максимов М.В. Психологія розвитку: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2020. 242 с.

11. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.

12. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації: навч. посіб. / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андреева; за заг. ред. В. Г. Панка, І. М. Зварича ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 383 с.

13. Основи психологічного консультування військовослужбовців: навч.-метод. посіб. / Л. Музичко [та ін.]; [Нац. акад. сухопут військ ім. Петра Сагайдачного]. Львів: НАСВ, 2021. 295 с.

14. Омельченко В.В. Соціальна психологія та конфліктологія: навч. посіб. Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Харків: ХНУРЕ, 2020. Ч.1: Соціальна психологія: навч. посіб для студентів усіх спец. і форм навч. 2021. 173 с.

15. Соціальна психологія: навч. посіб. / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 351 с.

16. Соціальна психологія у термінах і поняттях: навч. посіб. / Г. М. Закалик, Ю. М. Терлецька, Н. М. Шувар; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018. 130 с.

17. Карпенко Є.В. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених: навч. посіб. Дрогобич: Півсвіт, 2014. 151 с.

18. Савчин М. В. Загальна психологія: підручник. - 3-тє вид., стереотип. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.

19. Вікова психологія: навч. посіб. / Мирослав Савчин, Леся Василенко. - 3-тє вид., перероб., допов. Київ: ВЦ «Академія», 2017. 366 с.

20. Хоружий С.М. Індивідуальне психологічне консультування у соціальній роботі: навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ф-т психології, Каф. соц. роботи. - Київ; Одеса: Фенікс, 2020. 78 с.

Додаткова література:

1. Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика: монографія. Держ. служба України з надзвичайн. ситуацій, Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.

2. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ: «Університетська книга», 2018. 239 с.

3. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ: «Університетська книга», 2017. 352 с.

4. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навч. посіб. К.: Слово, 2009. 464 с.

5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 649с.

6. Психологічне консультування: навч.-метод. посіб. / О. Я. Митник, І. В. Томаржевська; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ф-т педагогіки і психології, Каф. практи. психології. Київ: Слово, 2016. 123 с.

7. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посіб. Дрогобич: Відродження, 2005. 360 с.

8. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 346с.

9. Скребець В.О. Основи психодіагностики. Київ: Слово, 2007. 192 с.

10. Ставицька С.О., Волошина В.В. Соціальна психологія: Практикум: Навч. посібник 2-ге вид. Київ: Каравела, 2019. 320 с.

Укладачі:

Розділ I, II, IV к. психол. н., доц. Інна КАРЯКА

Розділ III к. психол. н., доц. Людмила ДОЦЕНКО

Розділ V к. психол. н., доц. Наталія МОГИЛЬОВА